

Afiliant

Krajowa Sekcja Oświaty i Wychowania

00-838 Warszawa, ul. Prosta 30, tel. (22) 827 92 38, +48 796 293 878

edukacja@solidarnosc.org.pl

www.solidarnosc.org.pl/oswiata

Warszawa, 20 maja 2022 r.

L.dz. KSOiW/157w/2022

Szanowny Pan

Przemysław Czarnek

Minister Edukacji i Nauki

OPINIA

Krajowej Sekcji Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”
do projektu ustawy z dnia 29.04.2022 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela
oraz ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego

Krajowa Sekcja Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” w **całości** negatywnie opiniuje projekt ustawy z dnia 29.04.2022 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

UZASADNIENIE

I. Awans zawodowy nauczycieli

1. Założenia projektu ustawy

W projekcie ustawy proponuje się zmniejszenie liczby stopni awansu zawodowego poprzez likwidację stopnia nauczyciela stażysty i nauczyciela kontraktowego. Projekt ustawy przewiduje dwa stopnie awansu zawodowego nauczyciela:

- 1) nauczyciel mianowany (uzyskanie tego stopnia jest poprzedzone okresem przygotowania do zawodu nauczyciela),
- 2) nauczyciel dyplomowany.

Proponuje się, aby stopień nauczyciela mianowanego był pierwszym stopniem awansu, o który będzie ubiegał się nauczyciel. Postępowanie w sprawie nadania stopnia nauczyciela mianowanego i nauczyciela dyplomowanego będzie prowadzone, tak jak

dotychczas, w trybie postępowania administracyjnego, a stopnie te będą nadawane w drodze decyzji administracyjnej. Nie zmienią się również organy właściwe do nadania tych stopni.

Obecnie stopień nauczyciela mianowanego może uzyskać nauczyciel kontraktowy, który spełnia wymagania kwalifikacyjne, odbył staż zakończony pozytywną oceną dorobku zawodowego nauczyciela oraz zdał egzamin przed komisją egzaminacyjną.

Zgodnie z projektem ustawy warunkiem nadania nauczycielowi nieposiadającemu stopnia awansu zawodowego stopnia nauczyciela mianowanego będzie:

- 1) spełnienie wymagań kwalifikacyjnych,
- 2) odbycie przygotowania do zawodu nauczyciela,
- 3) posiadanie co najmniej dobrej oceny pracy uzyskanej w ostatnim roku odbywania przygotowania do zawodu nauczyciela,
- 4) uzyskanie pozytywnej opinii o przeprowadzonych zajęciach,
- 5) zdanie egzaminu na stopień nauczyciela mianowanego.

Przygotowanie do zawodu nauczyciela będzie trwało 3 lata i 9 miesięcy. W związku z wprowadzeniem okresu przygotowania do zawodu nauczyciela zmianie ulegną bowiem zasady nawiązywania stosunku pracy z nauczycielem podejmującym pracę w szkole. Przez pierwsze 2 lata pracy w szkole nauczyciel będzie zatrudniony na podstawie umowy o pracę na czas określony. Po przepracowaniu co najmniej 2 lat w szkole i uzyskaniu co najmniej dobrej oceny pracy nauczyciel będzie zatrudniany na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony. Stosunek pracy z nauczycielem zatrudnionym na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony ulegnie rozwiązaniu, jeżeli w ciągu 6 lat od rozpoczęcia odbywania przygotowania do zawodu nauczyciela nauczyciel nie uzyska stopnia nauczyciela mianowanego. Nauczyciel, który w ciągu 6 lat od rozpoczęcia odbywania przygotowania do zawodu nauczyciela nie uzyska stopnia nauczyciela mianowanego, będzie mógł być zatrudniony na podstawie umowy o pracę na czas określony na jeden rok szkolny. Umowa taka będzie mogła zostać zawarta więcej niż jeden raz.

Uzyskanie co najmniej dobrej oceny pracy będzie warunkiem zatrudnienia na czas nieokreślony oraz uzyskania stopnia nauczyciela mianowanego. Warunkiem uzyskania stopnia nauczyciela dyplomowanego będzie posiadanie, co najmniej bardzo dobrej oceny pracy. Ocena pracy będzie dokonywana obligatoryjnie w drugim oraz ostatnim roku przygotowania do zawodu nauczyciela, a jeżeli nauczyciel będzie odbywał dodatkowe przygotowanie do zawodu nauczyciela to również w ostatnim roku tego przygotowania.

2. Analiza proponowanych zmian

Proponowana nowelizacja ustawy Karta Nauczyciela, polegająca na rozszerzeniu możliwości zawierania umów na czas określony z nauczycielami jest wyrazem prekaryzacji zatrudnienia w oświacie.

Wprowadzenie do oświatowej pragmatyki służbowej mechanizmu zawierania umowy na czas określony w wymiarze 2 lat dla nauczycieli rozpoczynających pracę w szkole oraz wymogu uzyskania stopnia nauczyciela mianowanego, jako warunku *sine qua non* zatrudnienia na czas nieokreślony, stanowi naruszenie standardów unijnych. Powyższe może spowodować wszczęcie przez Komisję Europejską postępowania przeciwko Polsce za niewłaściwą implementację dyrektywy 99/70/WE 286 z dnia 28 czerwca 1999 r. dotyczącej porozumienia ramowego w sprawie pracy na czas określony, zawartego przez Europejską Unię Konfederacji Przemysłowych i Pracodawców (UNICE), Europejskie Centrum Przedsiębiorstw Publicznych (CEEP) oraz Europejską Konfederację Związków Zawodowych (ETUC). Preambuła rzeczonożego aktu prawnego jasno wskazuje, że umowa na czas określony ma charakter wyjątkowy, ponieważ podstawową formą zatrudnienia pracownika powinna być umowa o pracę na czas nieokreślony. Sygnatariusze porozumienia stanowiącego załącznik do dyrektywy 99/70/WE zaznaczają ponadto, że umowy o pracę zawierane na czas nieokreślony są powszechną formą stosunku pracy i przyczyniają się do podnoszenia, jakości życia zainteresowanych pracowników oraz do podnoszenia efektywności.

Niezależnie od powyższego należy podkreślić, że brak stabilnego zatrudnienia nauczycieli będzie mieć również poważny wymiar ekonomiczny i społeczny. Elastyczne rozwiązania w zakresie nawiązania stosunku pracy w edukacji wpłyną na brak możliwości uzyskania kredytu hipotecznego przez pracowników oświaty i tym samym odłożenie przez nich w czasie decyzji o założeniu rodziny albo całkowitą rezygnację z takiego zamiaru. Brak jasnej ścieżki awansu zawodowego spowoduje niechęć absolwentów studiów wyższych do podjęcia się pracy w szkole. Efektem tego będzie z jednej strony pogłębienie problemu tzw. negatywnej selekcji do zawodu nauczyciela, a z drugiej strony spotęguje kryzys związany z niedoborem pracowników oświaty.

II. Zmiana metody wynagrodzenia w pierwszych sześciu latach pracy w szkole

1. Założenia projektu ustawy

Zgodnie z proponowanymi zmianami, wynagrodzenie nauczyciela w pierwszym roku pracy w szkole wzroście ze 100% do 120% kwoty bazowej, a wynagrodzenie w drugim, trzecim i czwartym roku pracy w szkole ze 111% do 120% kwoty bazowej. Ponadto, w związku ze skróceniem okresu, po przepracowaniu którego nauczyciel będzie mógł uzyskać stopień nauczyciela mianowanego, z 6 lat do 4 lat, o 2 lata zostanie również przyspieszone przeszerogowanie płacowe nauczyciela. Tak więc nauczyciel, który po odbyciu przygotowania do zawodu nauczyciela w wymiarze 3 lat i 9 miesięcy uzyska stopień nauczyciela

mianowanego, w piątym i szóstym roku pracy będzie otrzymywał średnie wynagrodzenie nauczyciela mianowanego.

2. Analiza proponowanych zmian

Zaproponowana przez MEiN zmiana zaburza cały system wynagradzania nauczycieli i prowadzi do jego spłaszczenia, w konsekwencji, czego nauczyciele z wyższymi kwalifikacjami będą mieli podobną wysokość płacy jak pedagodzy rozpoczynający swoją karierę zawodową. Truizmem jest stwierdzenie, że taka sytuacja demotyduje najbardziej doświadczonych pracowników oświaty i antagonizuje całe środowisko.

III. Wyodrębnienie w ramach czasu pracy nauczycieli czasu dostępności nauczyciela w szkole, w ramach którego, odpowiednio do potrzeb, nauczyciel będzie prowadził konsultacje dla uczniów, wychowanków lub ich rodziców

1. Założenia projektu ustawy

W projekcie ustawy proponuje się doprecyzowanie innych zajęć i czynności wynikających z zadań statutowych szkoły, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 2 ustawy – Karta Nauczyciela, realizowanych w ramach czasu pracy nauczycieli. Zgodnie z powołanym przepisem, w ramach czasu pracy nieprzekraczającego 40 godzin na tydzień oraz ustalonego wynagrodzenia nauczyciel obowiązany jest realizować inne zajęcia i czynności wynikających z zadań statutowych szkoły, w tym zajęcia opiekuńcze i wychowawcze uwzględniające potrzeby i zainteresowania uczniów. W jej ramach nauczyciel obowiązany jest do dostępności w szkole w wymiarze 1 godziny tygodniowo, a w przypadku nauczyciela zatrudnionego w wymiarze niższym niż 1/2 obowiązkowego wymiaru zajęć – w wymiarze 1 godziny w ciągu 2 tygodni. W czasie dostępności w szkole, odpowiednio do potrzeb, nauczyciel będzie prowadził konsultacje dla uczniów lub wychowanków lub ich rodziców.

2. Analiza proponowanych zmian

a) Aktualny stan prawny

Na zasadzie wyrażonej w art. 42 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (tj. Dz.U. z 2019 r., poz. 2215 ze zm., dalej: KN) w ramach czasu pracy, nauczyciel obowiązany jest realizować:

- 1) zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze, prowadzone bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz,

- 2) inne zajęcia i czynności wynikające z zadań statutowych szkoły, w tym zajęcia opiekuńcze i wychowawcze uwzględniające potrzeby i zainteresowania uczniów,
- 3) zajęcia i czynności związane z przygotowaniem się do zajęć, samokształceniem i doskonaleniem zawodowym.

Zgodnie z art. 35 ust. 1 KN w szczególnych wypadkach, podyktowanych wyłącznie koniecznością realizacji programu nauczania, nauczyciel może być obowiązany do odpłatnej pracy w godzinach ponadwymiarowych zgodnie z posiadaną specjalnością, których liczba nie może przekroczyć 1/4 tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć. Przydzielenie nauczycielowi większej liczby godzin ponadwymiarowych może nastąpić wyłącznie za jego zgodą, jednak w wymiarze nieprzekraczającym 1/2 tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć.

2. Z kolei, w myśl art. 109 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe podstawowymi formami działalności dydaktyczno-wychowawczej szkoły są:

- 1) obowiązkowe zajęcia edukacyjne, do których zalicza się zajęcia edukacyjne z zakresu kształcenia ogólnego i z zakresu kształcenia w zawodzie, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 3, w tym praktyczną naukę zawodu, a w przypadku szkół artystycznych - zajęcia edukacyjne artystyczne, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 47 ust. 1a;
- 2) dodatkowe zajęcia edukacyjne, do których zalicza się:
  - a) zajęcia z języka obcego nowożytnego innego niż język obcy nowożytny nauczany w ramach obowiązkowych zajęć edukacyjnych, o których mowa w pkt 1,
  - b) zajęcia, dla których nie została ustalona podstawa programowa, lecz program nauczania tych zajęć został włączony do szkolnego zestawu programów nauczania;
- 3) zajęcia rewalidacyjne dla uczniów niepełnosprawnych;
- 4) zajęcia prowadzone w ramach kwalifikacyjnych kursów zawodowych;
- 5) zajęcia prowadzone w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- 6) zajęcia rozwijające zainteresowania i uzdolnienia uczniów, w szczególności w celu kształtowania ich aktywności i kreatywności;
- 7) zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół przez zajęcia do dyspozycji dyrektora należy rozumieć:

- a) zajęcia rozwijające zainteresowania i uzdolnienia uczniów, w szczególności zajęcia związane z kształtowaniem aktywności i kreatywności uczniów,
- b) w przypadku szkół prowadzących kształcenie zawodowe - również zajęcia związane z kształtowaniem kompetencji zawodowych,

- c) w przypadku liceum ogólnokształcącego dla dorosłych oraz technikum, jeżeli kształcenie w zawodzie szkolnictwa branżowego tego wymaga - również realizację przedmiotów w zakresie rozszerzonym.

Od roku szkolnego 2019/20 tygodniowy wymiar godzin do dyspozycji dyrektora szkoły, realizowany na danym etapie edukacyjnym wynosi:

- 1) dla szkoły podstawowej: 3 godziny dla klas I-III, 4 godziny dla klas IV-VIII;
- 2) dla czteroletniego liceum ogólnokształcącego 3 godziny;
- 3) dla pięcioletniego technikum 4 godziny;
- 4) dla branżowej szkoły I stopnia (dla absolwentów gimnazjum i dla absolwentów ośmioletniej szkoły podstawowej) 3 godziny.

b) Konsultacje dla uczniów lub wychowanków lub ich rodziców

Ministerstwo Edukacji i Nauki po raz kolejny próbuje zwiększyć *de facto* tygodniową liczbę godzin obowiązkowego wymiaru zajęć dydaktycznych, wychowawczych, opiekuńczych z art. 42 ust. 3 ustawy Karta Nauczyciela (pensum) pod pretekstem uszczegółowienia katalogu tzw. zajęć i czynności wynikających z zadań statutowych szkoły, w tym zajęć opiekuńczych i wychowawczych uwzględniających potrzeby i zainteresowania uczniów (art. 42 ust. 2 pkt 2 KN).

W konsekwencji projektodawca powraca poprzez przedmiotową nowelizację do powszechnie skrytykowanych rozwiązań, wdrożonych przez Minister Katarzynę Hall, która kierowała resortem edukacji w czasie rządów koalicji PO-PSL w latach 2007-2011. Jediną różnicą jest to, że w najnowszej odsłonie tzw. „godzin karcianych” nie do końca wiadomo, czy wolą prawodawcy jest realizacja w ramach tych zajęć podstawy programowej, czy też mają one pełnić funkcje kursu przygotowawczego.

IV. Podsumowanie

Biorąc pod uwagę powyższe, Krajowa Sekcja Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” stoi na stanowisku, że dalsze procedowanie przedmiotowego aktu prawnego jest bezzasadne.

Z wyrazami szacunku

Przewodniczący
KSOiW NSZZ „Solidarność”

Ryszard Proksa